

Yuqumli kasalliklarning oldini olish choralari

Qo'llarni sovun va oqadigan suv bilan yaxshilab yuving.

Yo'talayotganda yoki aksirganda og'iz va buruningizni yengingiz bilan yoping.

Yuvilmagan qo'llar bilan ko'z, burun yoki og'zingizga tegishlikdan saqlaning.

Yo'talayotganda yoki aksirganda olsitma yoki qiyin nafas olish belgilari bor shaxslar bilan aloqa qilishdan saqlaning bilan yoping.

Sog'liqni saqlash muassasalariga tashrif buyurganingizda niqob taqing.

Odamlar gavjum joylarga borishdan saqlaning.

Oxirgi 100 yil davomidagi asosiy yuqumli kasalliklar

1918	Ispan grippi (H1N1)	Taxminiy o'lim darajasi 2%
1948	Jahon sog'liqni saqlash tashkilotining (JSST) tashkil etilishi	
1957	Osiyo grippi (H2N2)	Taxminan 1 million o'lim
1968	Gonkong grippi (H3N2)	O'lim darajasi taxminan 1%
1976	Ebola virusi	O'lim darajasi taxminan 90%
1977	Sovet grippi (H1N1)	Taxminan 1 million o'lim
1997	Gonkong parranda grippi (H5N1)	O'lim darajasi taxminan 30%
2002	SARS virusi	O'lim darajasi taxminan 10%
2004	Parranda grippi (H5N1)	O'lim darajasi taxminan 60%
2009	Yangi gripp (H1N1)	O'lim darajasi taxminan 1%
2012	MERS virusi	O'lim darajasi taxminan 30%
2013	Parranda grippi (H7N9)	O'lim darajasi taxminan 30%
2019	COVID-19	Taxminiy o'lim darajasi taxminan 2%
2022	MPOX	

Shuni esda tutingki, ushbu harakat yo'riqnomalari har bir ofat turi uchun umumiy vaziyatlarga asoslangan va muayyan sharoitlarda farq qilishi mumkin.

Ushbu ko'rsatmalarga boshqalar bilan birgalikda amal qilganda xavfsizlik yaxshilanadi.

Ofat turlari bo'yicha fuqarolarning harakat yo'riqnomalari

Yuqumli kasalliklar

Yuqumli kasalliklar haqida bilib oling.

Infektsion va yuqumli kasalliklar

- "Infektsiya" deganda inson tanasiga kiruvchi mikroorganizmlar sonining keskin ko'payishi tushuniladi.
- "Yuqumli kasalliklar" - inson tanasiga kirib kelgan mikroorganizmlarning ko'payishi natijasida yuzaga keladigan kasalliklar.

Yuqumli kasalliklarning asosiy holatlari

2002 yil

SARS

(og'ir o'tkir respirator sindrom)

Dunyo bo'ylab holatlar: 8 096
O'lganlar: 774

2012 yil

MERS

(Yaqin Sharq nafas olish sindromi)

Dunyo bo'ylab holatlar: 8 096
O'lganlar: 774

2019 yil

COVID-19

(Koronavirus kasalligi 2019)
Dunyo bo'ylab holatlar: 679,2 mln
O'limlar: 680,000
(2022 yil 1 aprel holatiga)

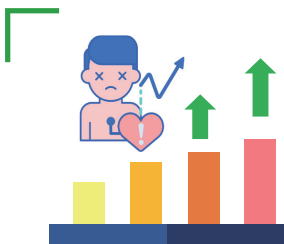
2022 yil

MPOX

Dunyo bo'ylab holatlar: 85,510
O'lganlar: 89
(2022 yil 2 fevral holatiga ko'ra)

Classification Criteria for Infectious Diseases

1-darajali yuqumli kasalliklar

Bioterrorizm bilan bog'liq yuqumli kasalliklarni o'z ichiga oladi; **yuqori o'lim darajasi** * yoki ommaviy epidemiyalar ehtimoli. Darhol hisobot berish kerak; salbiy bosim izolatsiyasi zarur.

SARS, MERS, vabo, difteriya

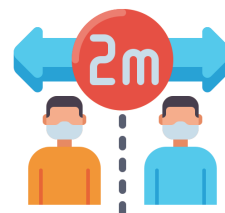
* O'lim darajasi:
(O'lim soni / Bemorlar soni) × 100

3-darajali yuqumli kasalliklar

Voqea yoki avj olgandan keyin 24 soat ichida xabar bering. Doimiy monitoring talab qilinadi.

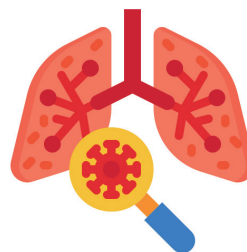
qoqshol, tif, dang isitmasi, bezgak, vibrio sepsis va boshqalar.

2-darajali yuqumli kasalliklar

Voqea yoki avj olgandan keyin 24 soat ichida xabar bering. Izolyatsiya talab qilinadi.

sil, MPOX, gepatit A, ko'k yo'tal, suvchechak, bakterial dizenteriya va boshqalar.

4-darajali yuqumli kasalliklar

1-3-darajali yuqumli kasalliklarga qo'shimcha ravishda, yuzaga kelishini aniqlash uchun kuzatuv tadbirlari talab qilinadi.

qo'l, oyoq va og'iz kasalliklari, norovirus, gripp, difillobotriaz va boshqalar.

Fuqarolar uchun ko'rsatmalar

1. Maktabga yoki ishga borishdan saqlaning va tashqariga chiqmang.

2. Uyda 3~4 kun dam oling va simptomlarni kuzating.

3. Mahalliy sog'liqni saqlash markaziga murojaat qiling va tibbiy muassasaga tashrif buyuring.

- Agar isitma 38°C yoki undan yuqori bo'lsa yoki alomatlar yomonlashsa

4. Tibbiy yordam so'rashda shaxsiy transportdan foydalaning.

5. Tibbiyot xodimlariga ma'lumot bering:

- Xalqaro sayohatlar tarixi
- Nafas olish belgilari namoyon bo'lgan

6. Tibbiyot xodimlari va sog'liqni saqlash organlarining ko'rsatmalariga rioya qiling.

7. Tashqariga chiqish yoki boshqa hududlarga borishdan saqlaning.